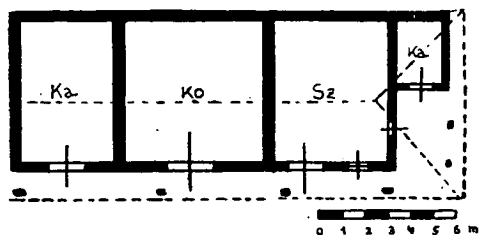

nyad und Fogaras kennen den Doppelhof. *B. Gunda* weist weiterhin auch darauf hin, dass die rumänischen Doppelhöfe im Kom. Hunyad und die ungarischen Doppelhöfe in der Moldau keine Fortsetzungen eines kumanischen oder petschenegischen Systems sein können, wie das *G. Lükő* meint. Aber verfehlt ist auch die Annahme von *Prof. R. Vuia*, nach dem der Doppelhof in Siebenbürgen durch nordgermanische Stämme (Goten oder Gepiden) eingeführt oder durch Slaven von Norden vermittelt wäre. Der skandinavische, gross- und kleinrussische Zweihof, womit sich besonders *Rhamm*, *Schier* und *Erixon* beschäftigten, kann mit dem Doppelhof in der Moldau, Siebenbürgen und der Ungarischen Tiefebene in keine Beziehung gebracht werden. Die Doppelhöfe im Karpathenbecken bildeten sich selbständig aus. Ihre Entstehung ist mit der umfangreichen Viehzucht zu erklären. Den näheren Entstehungsort, Entstehungszeit, Verbreitungsrichtung der Doppelhöfe kennt man in Karpatheneuropa nicht. Allerdings gehörte der Doppelhof der altrumänischen Dorfform, dem Einzelhof nicht zu.

Kiskamrás házak Dunántúl és a Székelyföldön.

Veszprém vármegye népi építkezésének leírása kapcsán ismertettem egy, csak a megye északnyugati szélén fellelhető házfajtát.¹ E házakra jellemző a ház elején helyt foglaló, de a

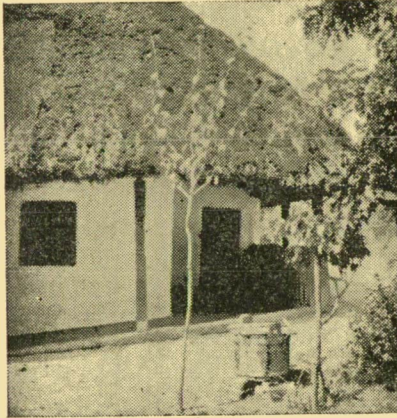

1. ábra. Kiskamrás ház alaprajza. Zalaszentandrás.

ház szélességének csak felét kitevő kamra. (1. 2. ábrák.) Parasztházaknál ugyan többször tapasztalhatjuk, hogy a széles tornácot utóbb beépítik és így kis, zárt kamrák keletkeznek a nyitott tornác helyén. Ilyen utólagos átalakításra azonban a mi esetünkben nem gondolhatunk. A kamra szervesen illeszkedik a ház-

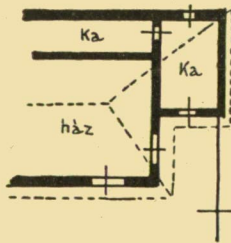
¹ *Vajkai Aurél*: Veszprém megye népi építkezése. *Néprajzi Értesítő*. 1940: 3—5.

alaprájzba. A csapott tető szerkezete és ez épülettípusnak Veszprém megye északnyugati szélén, s a szomszédos Zala és Somogy megyében való, meglehetősen szabályszerű fellépése azt bizonyítja, hogy a ház már *eredetileg is így épült*, elől kis, zárt kamrával.

2. ábra. Kiskamrás ház. Zalaszentandrás.

E háztípus dunántúli elterjedésének pontos határait mind-
eddig nem sikerült megállapítanom. Veszprém megyében Csög-
lén, Peretakácsiban és Lovászpatonán, Zalában Zalaszent-
andráson, Somogyban Tapsonyban találtam meg. Annyi bizo-

3. ábra. Székelyföldi ház. (Sebestyén Károly után.)

nyos, hogy az említett községektől keletre fekvő vidéken ma már kiskamrás házat nem láthatunk.

Az említett házak részletes leírását idézett helyen már közöl-
tem. Itt most az egészet azért említettem meg, mert *Sebestyén*
Károly egy régebbi cikkében (*A háromszéki Szentföld székely*

háza)² hasonló székelyföldi háztypusról olvashatunk. „Némely helyeken (Almás, Csomortány)“ — írja a szerző — „az előkert helyén egy általánosan alkalmazott házmeghosszabbítás vagy toldalékrész látható. A fedél az utca felé egy síkban leereszkedik a kerítésre, s az ablak előtti rész kivételével az egész ház előtt egy újabb helyiséget képez, illetve beföd, mely vagy hozzátoldott borona, vagy egyszerű deszkafallal van bekerítve. Gyakran maga a kerítés szolgál az új helyiség külső falául, melyben azonban soha sincsen nyílás. Kamarának vagy árnyékaljának nevezik, s többnyire mezőgazdasági szerszámokat helyeznek el benne (3. ábra). Különös, zárkozott képe van ezáltal a falunak, mert még ablakot sem lehet látni azok miatt és a többnyire magas kerítések miatt is.“

A leírás és a közölt ábrák alapján a két házféleség ugyanazon szerkezetet mutat. Természetesen e néhány adatból nem akarunk semminemű messzetalandozó következtetést levonni és homályos összefüggésekre célozni. Az azonban kétségtelen, hogy érdemes volna a Székelyföld-hasonló háztípusait alaposabban megrajzolni és leírni.

Dr. Vajkai Aurél.

Kleinkammerhäuser in Transdanubien und im Szeklerland.

Im südwestlichen Teil Transdanubiens kann man in einigen Dörfern eine sonderbare Bauart beobachten: vor das vordere Zimmer baut man in halber Hausbreite noch eine kleine Kammer. Diese ist mit dem Hause organisch verbunden, es ist demnach nicht wahrscheinlich, dass sie dem Hause nur nachträglich hinzugefügt worden wäre. Die nördliche Grenze dieser Kleinkammerhäuser haben wir bereits festgestellt (Néprajzi Értesítő 1940 : 3—5), ihre westliche und südliche Grenze ist aber vorläufig noch unbekannt. Überraschend ist, dass derselbe Haustypus auch in Siebenbürgen, im Seklerland zu finden ist. (Népr. Ért. 1905 : 3—4). Die Gassen mit Kleinkammerhäusern geben dem Dorf ein sonderbares geschlossenes Bild, denn die Kammer hat gegen die Gasse kein Fenster. Diesen Häusertypus von Transdanubien und dem Szeklerlande in irgend einer Weise mit einander in Verbindung zu bringen wäre heute noch ein verfrühter Versuch.

² Néprajzi Értesítő. 1905 : 3—4.